

Kinderopvang Villa Vrolijk

Pedagogisch beleid 4 - 13 jaar

Kinderopvang Villa Vrolijk

Pedagogisch beleid 4-13 jaar

Buitenschoolse opvang

April 2015

Manuela van Tiggele

Herzien januari 2020

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	5
Inleiding en visie	6 en 7
1 Veiligheid en welbevinden	8
1.1 Fysieke en emotionele veiligheid, vaste gezichten.....	8 t/m 11
1.2 Emotionele veiligheid, de groep en omgeving.....	11 en 12
1.3 Emotionele veiligheid, groepsgrootte, activiteiten, mentorschap.....	12 en 13
1.4 Welbevinden.....	13
2 Persoonlijke- en sociale competentie.....	14
2.1 Persoonlijke competentie.....	14 en 15
2.2 Sociale competentie.....	15 en 16
2.3 Leren en ontwikkelen.....	16
2.4 Autonomie.....	17
2.5 Participatie.....	17
3 Waarden en normen.....	18
3.1 Eigen maken van waarden en normen en de groep.....	18
3.2 Basale omgangsvormen.....	18 en 19
3.3 Respect en waardering voor diversiteit en verschillen.....	19 en 20
3.4 Seksualiteit en lichamelijkeheid.....	20
3.5 Drinken en eten bij de BSO.....	20
3.6 Uitstapjes met de BSO	21
3.7 Hygiëne, kwaliteit.....	21
3.8 Samenwerken met de omgeving	21

4 De rol van de pedagogisch medewerker in het kinderleven.....	22
4.1 Voorbeeldfunctie.....	22
4.2 Beroepshouding.....	22 en 23
4.3 Straffen en belonen	23
4.4 Afspraken tussen ped.medew. en ouders/kinderen m.b.t. interactie.	24
4.5 Samenwerking met ouders.....	24 en 25
4.6 Inrichting.....	25
4.7 Afspraken voor pedagogisch medewerkers.....	25 en 26
5. Handelsewijze bij ziekte.....	27 t/m 29

Bijlagen

4 ogen principe

Voorwoord

Kinderopvang Villa Vrolijk biedt ook opvang aan basisschoolgaande kinderen, waarvan de ouders of verzorgers overdag niet in de gelegenheid zijn om hun kinderen op te vangen. Opvang voor deze kinderen vestigen wij in een 'veilige' omgeving d.w.z. een plek waar kinderen zich thuis kunnen voelen en waar zij zich samen met leeftijdsgenootjes en onder leiding van gediplomeerde pedagogisch medewerkers kunnen ontplooien.

Door de presentatie van ons pedagogisch beleid en naleving van onderlinge afspraken streven wij naar een open en welvarende samenwerking met als doel basisschoolgaande kinderen een prettige tijd bij onze buitenschoolse opvang te bezorgen.

Namens,

Manuela van Tiggele

Inleiding

De buitenschoolse opvang (BSO) is er voor kinderen vanaf 4 jaar die naar de basisschool gaan. BSO van Villa Vrolijk is gericht op kinderen die basisonderwijs genieten in regio ST- Maartensdijk en Scherpenisse. In dit pedagogisch beleidsplan van de BSO kunnen ouders lezen wat onze doelstelling is, hoe wij dat willen bereiken en handhaven. Hoe onze BSO werkt en de manier waarop wij omgaan met de kinderen.

Ons pedagogisch beleid is niet alleen belangrijk voor ouders, maar ook voor ons als leidsters die op de BSO werken of daar gaan werken. Het beschrijft wat er van ze verwacht wordt en hoe er gewerkt wordt op onze BSO. Het is een houvast voor de pedagogisch medewerkers. Er kan altijd een beroep worden gedaan op het pedagogisch plan. Zijn er nieuwe ontwikkelingen dan worden die indien nodig opgenomen in het bestaande pedagogisch beleidsplan. Het beleidsplan is dus altijd aan veranderingen onderhevig.

Dit beleidsplan beschrijft in hoofdstukken 1 t/m 4 onze visie op verantwoorde BSO en de manier waarop we werken binnen onze kindercentra. Hoofdstuk 5 beschrijft specifieke kenmerken van een BSO locatie met betrekking tot de pedagogische aanpak.

Onze Visie

Wij zetten onze visie graag voor u uiteen aan de hand van onze 5 kernwoorden: Veiligheid, Leergierig, Flexibel, Liefdevol en Speels.

Veiligheid

Wij weten met onze jarenlange ervaring als geen ander dat het belangrijk is een betrouwbaar adres voor kinderopvang te zijn. Voor u als ouders, maar meer nog voor uw kind(eren). De opvang moet een plaats zijn waar ze zich veilig en geborgen voelen. Wij zullen er alles aan doen uw kind die plaats te bieden. De kleinschaligheid van onze opvang is daarin een belangrijke factor!

Leergierig

Elk kind is leergierig op zijn of haar eigen manier. Die leergierigheid willen wij stimuleren. Samen met uw kind zullen we op een speelse manier op ontdekkingstocht gaan, in onze gesprekjes, materialen en natuurlijk vooral de onderwerpen die het kind zelf aandraagt.

Flexibel

Onze opvang is flexibel. Dat houdt in dat wij graag met u als ouders meedenken over de mate waarin u opvang nodig hebt. We betrekken u daarnaast graag bij alles wat plaatsvindt binnen onze opvang door middel van onder andere onze Bitcare app.

Liefdevol

Elk kind is uniek. Door onze ruime ervaring weten wij hoe belangrijk het is uw kind goed te leren kennen en zo liefdevolle opvang te bieden. De liefde voor dit vak en de kinderen is onze drijfveer.

Speels

Spelen is ontzettend belangrijk voor een kind. Spel draagt bij aan een gezonde ontwikkeling. Plezier staat hoog in ons vaandel. U kunt van ons verwachten dat we uw kind een fijne, plezierige omgeving willen bieden!

1. Veiligheid en Welbevinden

Veiligheid: het eerste pedagogische basisdoel van de opvoeding van kinderen in gezin en kinderopvang. Een veilige basis, een "thuis" waar kinderen zich kunnen ontspannen en zichzelf kunnen zijn.

Voor Kinderopvang Villa Vrolijk is het bieden van een gevoel van veiligheid de meest basale pedagogische doelstelling voor alle vormen van kinderopvang, en één van de belangrijkste maatstaven bij het beoordelen van de pedagogische kwaliteit ervan.

1.1 Fysieke en emotionele veiligheid

Voor het gevoel van veiligheid zijn de volgende aspecten van belang:

- *Vertrouwde relaties met pedagogisch medewerkers*

Een goede band met de pedagogisch medewerkers geeft kinderen een gevoel van veiligheid. Vanuit die veiligheid kunnen zij vervolgens op zoek naar nieuwe ontdekkingen en avonturen. Essentieel voor het gevoel van emotionele veiligheid is dat kinderen zich gekend en gezien weten door de groepsleiding.

Bij Villa Vrolijk hebben we vaste pedagogisch medewerkers op onze BSO locaties. De kinderen hebben dus steeds te maken met vaste en bekende gezichten. Wij vinden het belangrijk dat wij als leidsters enthousiast zijn en de vaardigheden hebben om vorm te geven aan ons beleid.

Vaste gezichten

Om de emotionele veiligheid vast te stellen hebben we een overzicht voor de vaste gezichten van de kinderen gemaakt. Deze bevindt zich voorin de kindmap. Altijd in te kijken voor ouders.

Onvoorziene omstandigheden; stel een medewerkster krijgt een ongeluk, gaat met zwangerschapsverlof, of gaat op vakantie. Proberen we de ouder op de hoogte te brengen d.m.v. de foto's in de gang en mailcontact. mocht dit om een langdurige periode brengen we de ouders op de hoogte via de nieuwsbrief.

Sensitieve responsiviteit van de pedagogisch medewerkers

Het goed kunnen herkennen van signalen van het kind (sensitiviteit) en goed weten in te spelen op de behoeften van het kind (responsief gedrag) wordt 'sensitieve responsiviteit' genoemd. Door deze basishouding aan te nemen zal het kind zich begrepen, geaccepteerd en veilig voelen. Kinderopvang Villa Vrolijk ervaart sensitieve responsiviteit van de pedagogisch medewerkers als basisprincipe om vertrouwde relaties op te bouwen met kind(-eren), ouders, collega's, etc.

Communiceren en omgang met de kinderen

Zowel de verbale als de non-verbale communicatie vinden wij belangrijk in het werken met kinderen. We letten erop om tijdens het communiceren oogcontact te maken met het kind. We geven de kinderen een gevoel van veiligheid door duidelijk te zijn in wat wel en niet kan. Pedagogisch medewerkers zijn zo consequent en voorspelbaar mogelijk in hun reacties. Grenzen geven we vriendelijk en beslist aan en onze lichaamstaal komt overeen met de verbale boodschap. We gebruiken niet meer woorden hiervoor dan nodig, zodat we voorkomen dat we de indruk wekken dat we ons moeten verdedigen, verantwoorden en dat met wat verbale vaardigheid de grenzen opgerekt kunnen worden. Er mag wel een weerwoord zijn, maar we willen wel dat kinderen ook respectvol naar ons zijn. Argumenten zijn altijd welkom, maar scheldpartijen niet. Machtsstrijd kan vaak voorkomen worden door keuzemogelijkheden aan te geven of samen te bedenken.

Ieder kind moet zich welkom voelen als uniek persoon. Het kind moet het gevoel hebben dat het speciaal is en dat het onvoorwaardelijk geaccepteerd wordt. Daarbij is het belangrijk dat pedagogisch medewerkers onderscheid kunnen maken tussen het gedrag van een kind en het kind als persoon. Positief gedrag ondersteunen we door complimentjes. Affectie wordt getoond door een glimlach, een aai over de bol, een knipoog enz.

Als er sprake is van negatief gedrag proberen we te herkennen wat er onder het gedrag ligt (bijvoorbeeld angst voor afwijzing, ruzie gehad op school, falen) en zodoende het kind te geven wat het nodig heeft.

Omdat er bij de BSO kinderen vanaf 4 jaar tot 13 jaar kunnen zijn, zijn er gezien ontwikkeling natuurlijk enorme verschillen tussen de jongere kinderen en de oudere kinderen. Pedagogisch medewerkers proberen voortdurend per kind in te schatten wat er qua ontwikkeling op sociaal-emotioneel gebied mogelijk is en stemmen onze verwachtingen en communicatie daarop af.

- *Vertrouwde relaties tussen kinderen*

Niet alleen een goed contact met de pedagogisch medewerker(-ers) is van belang. Kinderen willen zich ook veilig voelen in de groep. De aanwezigheid van bekende leeftijdsgenoten kan bijdragen aan een gevoel van veiligheid. Ook de groeps sfeer is van groot belang. Kinderen voelen zich veilig in een groeps sfeer waarin ze positief benaderd worden en waarin ruimte is voor de eigenheid van ieder kind.

Mensbeeld

Wij gaan ervan uit dat ieder kind met een bepaalde aanleg wordt geboren, waardoor de mogelijkheden en grenzen van de ontwikkeling worden bepaald. In hoeverre die mogelijkheden worden benut, hangt af van een aantal factoren. Motivatie en temperament van het kind zijn belangrijk, maar ook de omgeving waarin het kind

opgroeit, speelt een belangrijke rol. De BSO maakt deel uit van de omgeving van het kind en heeft dus invloed op de ontwikkeling van het kind.

Wij proberen op de ontwikkeling van ieder individueel kind aan te sluiten en deze zoveel mogelijk te stimuleren. Door situaties te creëren waarin kinderen kunnen laten zien waar ze goed in zijn. Ieder kind is wel ergens goed in en voor hen is het belangrijk om dat ook te kunnen laten zien.

Omdat niet iedereen hetzelfde is en dezelfde achtergrond heeft, proberen we alles bespreekbaar te maken: gedrag van kinderen en eventueel medicijngebruik, scheiding van ouders, andere cultuur enz. Zo leren kinderen het normaal te vinden dat niet iedereen hetzelfde is.

- *Voorspelbaarheid van de leefomgeving*

Vaste regels, routines en rituelen in de groep dragen ook bij aan een positieve groeps sfeer. Het geeft houvast aan kinderen als zij kunnen voorspellen wat er gaat gebeuren.

Er zijn huisregels en we hebben groepsregels. Iedere BSO heeft huisregels. Onze pedagogisch medewerkers bespreken met regelmaat de huisregels met de kinderen. Het consequent handhaven van deze huisregels door de pedagogisch medewerkers zal bijdragen aan het gevoel van voorspelbaarheid.

Groepsregels zijn omgangsvormen die de we handhaven in de groep, waarin o.a. een aantal altijd geldende grenzen staan. Groepsregels zijn er om rekening te houden met elkaar. We spreken deze omgangsvormen regelmatig met de kinderen door en vooral de zin daarvan (waarom doen we het zo, kan het ook anders). Zo worden het hun eigen regels en ontstaat verantwoordelijkheid voor de sfeer in de groep.

Als er conflicten ontstaan tussen kinderen kijken pedagogisch medewerkers eerst of kinderen er zelf uit komen. Lukt dat niet of dreigt het te escaleren, dan zal de pedagogisch medewerker proberen te bemiddelen. Uitgangspunt hierbij blijft wel dat kinderen samen (met hulp van de pedagogisch medewerker) tot een compromis komen.

Het dagritme bij de BSO is voorspelbaar voor de kinderen, omdat het gekenmerkt wordt door terugkerende activiteiten, rituelen e/o routines.

Bij de BSO vinden we het belangrijk dat de kinderen structuur krijgen geboden, maar de haalbaarheid is afhankelijk van de dagelijkse omstandigheden; het activiteitenprogramma; breng e/o haalmomenten van de ouders; enzovoorts.

De meeste materialen op de BSO hebben ook een vaste plaats, waardoor kinderen precies weten waar ze iets kunnen vinden en weer kunnen opbergen.

- *Vertrouwen tussen pedagogisch medewerkers en ouders*

Doordat we bij de BSO op een open en informele manier contacten met ouders onderhouden, ontstaan er respectvolle positieve relaties met ouders. Het geeft kinderen een veilig gevoel als ouders en pedagogisch medewerkers waardierend over elkaar spreken.

- Mentorschap

Alle kinderen hebben hun eigen 'mentor'. Hierbij kunnen de kinderen en ouders altijd terecht. De 10 minuten gesprekken worden met de mentor gevoerd.

1.2 Emotionele veiligheid, de groep en de fysieke omgeving

Bij de BSO van Kinderopvang Villa Vrolijk werken we met speelhoeken en een dynamische inrichting. Door het werken met speelhoeken waarborgen we een stuk privacy van het kind en geven we het de veiligheid van ongestoord te kunnen spelen. Toch kunnen we deze inrichting als dynamisch beschouwen omdat de inhoud van een speelhoek geen statisch gegeven is, maar aangepast wordt aan het spel van de kinderen. Dezelfde ruimte kan dus veel verschillende functies hebben. Onmisbaar is de 'huiskamerfunctie'.

Het kan zijn dat de fysieke omgeving meerdere ruimten omvat, dan geldt het opendeurenbeleid. Wij leren de kinderen de weg in het gebouw en blijven bereikbaar voor de kinderen. Van belang is dat de kinderen weten waar ze ons kunnen vinden. Zo weten de kinderen ook als zij in een andere ruimte in het gebouw spelen waar ze heen moeten gaan als ze de pedagogisch medewerker nodig hebben. Uiteraard houdt één van ons overzicht over wat de kinderen doen.

Basisschoolkinderen kunnen zelf al een grote inbreng hebben in de inrichting van de ruimte. Het is heel belangrijk dat ze die inbreng ook daadwerkelijk krijgen. Hierdoor voelen zij zich verantwoordelijk voor de ruimte, is er een gedeelde zorg en sociale controle. Wij begeleiden en bewaken dit proces.

In de ruimte moet er voldoende afwisseling zijn tussen rustige plekken en actieplekken. Er moeten plekjes zijn waar kinderen samen kunnen komen in kleine groepjes of in grotere groepen. Daarbij moet ook rekening gehouden worden met verschillen tussen jongens en meisjes. Jongens spelen vaak in wat grotere groepen dan meisjes, hebben

wat meer ruimte nodig, zijn wat exploratiever en hun spel is wat competitiever van aard.

Soms hebben kinderen (meestal de jongste BSO kinderen) wat extra veiligheid en geborgenheid nodig. De leidsters zijn hier alert op en spelen hierop in door even apart te gaan zitten of een rustige activiteit in een kleinere groep aan te bieden. Doelgroepgerichte activiteiten kunnen hierbij helpen. Hetzij voorlezen, knutselen, etc.

De buitenspeelplaats van Villa Vrolijk is ingericht voor kinderen die schoolgaand zijn in zowel de onderbouw en bovenbouw. We vinden het van belang dat buitenruimten speldiversiteit en uitdagingen biedt voor alle kinderen. De ontwikkeling van kinderen in de leeftijd van 3-6 jaar wordt onder andere bevorderd met evenwicht,- coördinatie,- en bewegingsoefeningen en kinderen in de leeftijd van 6 t/m 12 jaar hebben behoeften aan uitdagingen en competitie in hun spelen. Wij stimuleren buitenspel want buitenspelen en bewegen in de frisse lucht is gezond voor kinderen! Ook gaan we regelmatig buitenactiviteiten doen zodat er genoeg uitdaging en afwisseling voor de bso kinderen is. Naast het buitenspeelsterrein, hebben wij ook de sleutel van het schoolplein van o.b.s. de Rieburch. Daarnaast zoeken wij vaak speeltuinen in de omgeving op.

1.3 Emotionele veiligheid, groepsgrootte en activiteiten aanbod

Wij bieden e/o ontwikkelen in samenwerking met de kinderen uit de aanwezige stamgroep(-en) activiteiten aan. De pedagogisch medewerkers kunnen hierbij verschillende doelstellingen hebben:

- ✓ kinderen rust bieden of uit laten razen
- ✓ kinderen samen laten werken
- ✓ kinderen uitdagen om iets nieuws te proberen
- ✓ kinderen activeren
- ✓ kinderen iets laten doen wat ze leuk vinden

Het is aan ons om steeds een juiste activiteit aan te kunnen bieden op het juiste moment, met het juiste doel. Rekeninghoudend met de samenstelling, ontwikkelingsvragen, en behoeften van de kinderen uit de groep. Onze methode van werken is een combinatie van aanbod- en vraaggericht.

Wij zelf, de groep kinderen en de omgeving zijn instrumenten om de behoeften te signaleren, nader te analyseren en te realiseren. Op deze manier ontstaat er een aanbod van gerichte activiteiten en van structurele activiteiten, die bijvoorbeeld aansluiten op thema's, feesten, jaargetijden e.d. Ook tijdens de vakanties wordt er

meestal voor een bepaald thema gekozen, waar meerdere activiteiten aan gekoppeld worden.

Als er met speciale activiteiten wordt gewerkt, worden ouders en kinderen hiervan op de hoogte gebracht. Meestal worden deze activiteiten aangekondigd als mededeling. De verspreiding van de mededeling kan op verschillende manieren gebeuren: mondeling of schriftelijk (poster, memo e/o brief, flyer etc.).

Bij Villa Vrolijk mogen kinderen zelf weten met wie ze gaan spelen en met welke spelmaterialen. Het is wél de bedoeling dat er ook activiteiten aangeboden worden door de pedagogisch medewerker, waarbij de kinderen kunnen aanschuiven als ze dat willen.

1.4 Welbevinden

Welbevinden is een algemeen positieve toestand waarin een kind verkeert. Een kind dat zich fysiek en emotioneel veilig voelt in zijn omgeving, voelt zich daar prettig en op zijn gemak. Wij zien vrij snel of een kind in hun groep zich prettig voelt of juist niet. We zien dit aan het gedrag van het kind en aan zijn stemming. Een kind dat zich prettig en op zijn gemak voelt is vooral levenslustig, actief en ontspannen. Hij staat open voor anderen en heeft zelfvertrouwen. Als deze kinderen tegen problemen of frustraties aanlopen, zijn ze weerbaar en energiek genoeg om zelf tot een oplossing te komen. Kinderen die zich onprettig en niet op hun gemak voelen, zijn meer passief en lusteloos of juist druk en ongeconcentreerd.

Naarmate kinderen ouder worden verandert de manier waarop wij zorgen voor veiligheid en welbevinden. Wij hanteren de balans tussen beschermen en loslaten bij iedere leeftijdsfase weer anders. Kinderen worden steeds zelfstandiger en dat wordt door de pedagogisch medewerkers ook aangemoedigd en ondersteund.

De 7 kenmerken van welbevinden zijn: open, nieuwsgierig, levenslustig, tevreden, ontspannen, vol zelfvertrouwen, en evenwichtig.

Wij observeren voortdurend en vanzelfsprekend. We letten op veiligheid en welbevinden van kinderen en ook voor de overdracht aan ouders inventariseren wij belevenissen van de kinderen. Rond de herfstvakantie worden er jaarlijks 10-minutengesprekjes met de ouders gehouden 'mits dit gewenst is' waarin wat uitgebreider wordt ingegaan op het welbevinden en de ontwikkeling van de kinderen.

2. Persoonlijke- en sociale competentie

In een emotioneel veilige omgeving durft een kind zichzelf, andere mensen en nieuwe dingen te gaan ontdekken.

2.1 Persoonlijke competentie

Bij persoonlijke competenties gaat het zowel om de ontwikkeling van de persoonlijkheid van kinderen als om de ontwikkeling van hun talenten. We gaan ervan uit dat ieder kind uniek is en eigen kwaliteiten en beperkingen heeft.

Kinderen die op de basisschool zitten, weten vaak al heel goed wat ze zelf wel of niet goed kunnen. Ook weten, met name de bovenbouwkinderen, heel goed van elkaar wat ze kunnen. Onderbouwkinderen, met name kleuters, zijn nog volop aan het ontdekken. Zij moeten soms wat meer uitgedaagd, begeleid of gestimuleerd worden. Deze kinderen willen ook graag laten zien wat ze allemaal al kunnen. Ze leven helemaal op door een lach, een aai over de bol of een compliment.

Wij moeten er alert op zijn om bij ieder kind zijn talenten te onderkennen en regelmatig zichtbaar te maken. Dit kan met name door het kiezen van gevarieerd spelmateriaal en/ of een gevarieerd activiteiten aanbod. Dat kunnen zowel groepsactiviteiten als individuele activiteiten zijn. Enkele voorbeelden: sportactiviteit, constructiespel, lezen, puzzelen, enz.

De binnenruimte van de BSO locaties zijn zodanig ingericht dat ze ontwikkelingskansen bieden op:

- ✓ fysiek vlak, d.w.z.: kinderen moeten kunnen rennen, dansen, sporten, klimmen, balanceren e.d.;
- ✓ sociaal vlak, d.w.z.: er zijn afgebakende plekken waar kinderen elkaar kunnen ontmoeten en in groepjes samen kunnen zijn. Er ruimte is voor fantasiespel of om gewoon een beetje rond te hangen;
- ✓ creatief vlak, d.w.z.: kinderen in de mogelijkheid zijn kennis te maken met verschillende materialen. We vinden het niet alleen belangrijk dat kinderen creatief zijn in de zin van knutselen, maar ook in hun denken en bijvoorbeeld het oplossen van problemen;
- ✓ cognitief vlak, d.w.z.: kinderen in de gelegenheid zijn zich op een verstandelijke manier te ontwikkelen, hiervoor zijn o.a. educatieve activiteiten en spelmaterialen voor;

- ✓ emotioneel vlak, d.w.z.: we dragen er zorg voor dat de kinderen zich veilig en geborgen voelen in de ruimte om tot exploratie te komen. En exploratie is een voorwaarde voor het ontwikkelen van persoonlijke competentie.

Kinderen in de leeftijd van 6 tot 12 jaar gaan steeds meer spelvormen en activiteiten doen waar regels een belangrijke rol spelen en waar een competitief element in zit. Op deze leeftijd willen de kinderen zich constant aan elkaar meten. Wie kan het hardste rennen, het hoogst klimmen, het mooist verven, het beste dansen enz. Zo leren kinderen hun mogelijkheden, maar ook grenzen kennen. Hun aardigheden en onaardigheden in relatie tot de ander. Kinderen leren omgaan met winnen en verliezen. Wij zijn er voor de kinderen om hun kwaliteiten zichtbaar te maken en deze te stimuleren. En om kinderen positief om te leren gaan met hun beperkingen door er open over te communiceren en in te laten zien wat ze juist goed kunnen. In de groep kunnen kinderen ook van elkaar leren of zich aan elkaar optrekken. Kinderen gaan bepaalde vaardigheden oefenen om bij de groep te horen. Door iets heel goed te kunnen, kunnen ze een bepaalde status verwerven. Het is aan ons om gedragingen te signaleren en kinderen daarbij te ondersteunen en begeleiden.

De praktijk leert dat kinderen die in de onderbouw zitten een nauwere relatie willen aangaan met ons in vergelijking tot de "grotere kinderen" van de bovenbouw. Wij onderhouden deze relaties door deze kinderen dicht bij hen te houden en zich met deze kinderen met regelmaat terug te trekken van de gehele groep met als doel rustmomenten voor deze doelgroep te creëren. Dit kan ook gebeuren door doelgroepgebonden activiteiten aan te bieden.

In het geval van conflicten of confrontaties tussen kinderen zijn wij er om het in goede banen te leiden. Onze visie is dat: door ervaringen een kind leert. Bij Kinderopvang Villa Vrolijk zijn wij er niet op uit om conflicten of confrontaties te voorkomen. We zijn er om de kinderen te ondersteunen en te begeleiden naar een oplossing. Wij stimuleren op deze manier tevens de ontwikkeling van persoonlijke competenties denk bijvoorbeeld aan: eigen grenzen leren kennen, zelfvertrouwen opbouwen, wederzijds begrip, enzovoorts.

2.2 Sociale competentie

Sociale competenties gaan over contacten met anderen in allerlei verschillende sociale situaties: in een groep leeftijdgenoten of op een feest met volwassenen, tijdens een georganiseerde activiteit of juist tijdens vrij spel zonder toezicht. Bij de BSO mogen kinderen zelf kiezen met wie ze willen spelen. Kinderen ontwikkelen hun sociale competentie het beste met leeftijdgenoten.

Waar een groep functioneert ontstaan sociale afspraken/ groepsregels, en van tijd tot tijd ook conflicten. Verwachtingen (terecht of onterecht) en belangen

(gemeenschappelijke of tegenstrijdige) staan altijd aan de bron van een conflict. Groepsregels helpen om een conflict in een veilig kader te laten plaatsvinden.

Door zo nu en dan in conflict te komen met de eigen verwachtingen en belangen en die van een ander kind, doet een kind ervaring op met inleven, onderhandelen, kracht en macht, realiteit. Door ervaring leert een kind heel veel en daarom zijn wij er niet op uit om conflicten te voorkomen. Wel zullen helpen het conflict in goede banen te leiden en de kinderen vaardigheden aanleren als; onderhandelen, compromissen sluiten en naar elkaar leren luisteren.

Bijna al het spelmateriaal van de BSO is bruikbaar om de sociale competentie te bevorderen. Gezelschapsspelletjes, boekjes, knutselmateriaal. Maar ook materiaal voor fantasiespel, zoals een keukentje, winkeltje, verkleedkleden, poppen, bouwmaterialen, auto's enz.

2.3 Leren en ontwikkelen

Kinderen in de basisschoolleeftijd leren elke dag bij. Dat leren op de BSO is anders dan op school. Spelend leren staat centraal. Kinderen ontwikkelen zich op alle terreinen tegelijk en dat doen ze grotendeels zelf. Een rode draad in het leren is dat de meeste kinderen nieuwsgierig zijn, graag willen leren, weten en kunnen.

Als een volwassene een kind door middel van de juiste vragen of instructies aanmoedigt en prikkelt, dan leert het kind een vaardigheid beheersen die hij zonder hulp niet of pas later zou leren. De volwassene, in dit geval de pedagogisch medewerker, brengt het kind naar 'de zone van de naaste ontwikkeling' (Vygotsky).

De ontwikkeling van kinderen in de basisschoolleeftijd verloopt snel en in de doelgroep van de BSO is breed. Er zijn grote verschillen tussen de jongste en oudste kinderen. De kern van de ontwikkeling van kinderen tussen de 4 en 13 jaar is dat zij steeds zelfstandiger worden op lichamelijk, cognitief en sociaal-emotioneel gebied. Kinderen worden naarmate ze ouder worden steeds groter, sterker en behendiger. Ook het brein van kinderen verandert; ze krijgen meer kennis, ze kunnen zich beter concentreren, beter nadenken over hun eigen handelen en de consequenties daarvan. Ook sociaal-emotioneel groeien kinderen. Ze leren zichzelf beter kennen, hun wereld wordt steeds groter dan alleen het gezin, ze vergelijken eigen prestaties met die van anderen en ontlenen daar als het goed is zelfvertrouwen aan en ze ontwikkelen een geweten en krijgen inzicht in de waarden en normen van de samenleving waar ze opgroeien. In de BSO is het belangrijk dat wij deze ontwikkelingen herkennen en erop kunnen inspelen.

2.4 Autonomie

Niet alleen een gevoel van veiligheid, maar ook het ervaren van autonomie is voor elk kind voorwaarde om zich te kunnen ontwikkelen. Autonomie heeft te maken met loslaten, met zelf laten uitvinden. Wij van Villa Vrolijk zorgen voor een fysiek- en emotioneel veilige omgeving waarin ze steeds de goede balans tussen beschermen en loslaten zoeken.

Hoe ouder kinderen worden, hoe beter zij zelf risico's kunnen inschatten en vermijden. Hun motorische capaciteiten nemen toe, evenals verstandelijke rijping door meer ervaring. Kinderen verschillen enorm in wat zij zelfstandig aankunnen. Sommige kinderen kennen zichzelf daarin erg goed. Er zijn ook kinderen die de neiging hebben zichzelf te overschatten of onderschatten. Wij zijn dan nodig om de kinderen af te remmen of juist aan te moedigen. In de zorg voor autonomie van een kind doen wij 3 dingen:

- ✓ beschermen tegen gevaar en pijn
- ✓ leren omgaan met risico's en moeilijke situaties
- ✓ stimuleren en helpen om zelfstandig te opereren.

2.5 Participatie

Participatie gaat over leren samenleven met anderen. Het is belangrijk dat kinderen zelfstandig en autonoom worden, maar ook dat zij rekening leren houden met anderen. Ze moeten leren dat het algemeen belang wel eens voorgaat op hun eigen wensen en ideeën.

Kinderen oefenen in participatie door samen te denken, met elkaar te praten, compromissen te sluiten en samen te beslissen. Wij zorgen ervoor dat kinderen hierin veilig kunnen oefenen door ze te helpen met discussies en compromissen sluiten en zelf het goede voorbeeld te geven.

3. Waarden en normen

3.1 Eigen maken van waarden en normen en de groep

Oudere kinderen en volwassenen hebben over het algemeen de drang om erbij te willen horen. Zij willen zich identificeren met een bepaalde groep en zullen zich dus conformeren aan de regels, waarden en normen die in deze groep gelden. Maar daar gaat een lang proces aan vooraf. Daarbij is inlevingsvermogen, ofwel empathie, ofwel je kunnen verplaatsen in anderen, van essentieel belang. Dat vermogen om te voelen en te begrijpen wat anderen ervaren, begint zich te ontwikkelen vanaf een jaar of vier/vijf. Maar het kan wel duren tot ze tien of twaalf jaar zijn voordat dat proces is afgerond. Opvoeders spelen hierbij een belangrijke rol. Door het gedrag van het kind constant bij te sturen, kinderen te begeleiden bij hun deelname aan het groepsproces en door zelf het gewenste gedrag constant en consequent voor te leven, leveren zij hun bijdrage. Kortom: wij spelen hierin de voornaamste rol. Immers, wij dragen de rol van opvoeders uit en zijn het voorbeeld voor de kinderen.

De kinderen leren door hun deelname aan het groepsproces langzamerhand en beetje bij beetje dat zij rekening moeten houden met elkaar, dat zij anderen pijn of verdriet kunnen doen, maar ook kunnen troosten en opvrolijken, dat ze op hun beurt moeten wachten, elkaar uit moeten laten praten, samen moeten delen en spelen en dat ze respect moeten hebben voor elkaar.

3.2 Basale omgangsvormen

Om kinderen een "thuisgevoel" te geven of dit te vergroten, gaan we op een bepaalde manier met elkaar om bij Villa Vrolijk. We vinden het belangrijk om open en informeel met de ouders en de kinderen te communiceren. De kinderen mogen de ons gewoon bij de voornaam noemen en hoeven haar dus niet aan te spreken met "juffrouw".

Bij het binnenkomen bij de voorschoolse opvang begroeten wij de kinderen en ouders en nemen daartoe zelf het initiatief door naar de ouder(-s) en het kind toe te lopen.

Bij het uit school halen van kinderen proberen wij te voldoen aan de behoefte van de kinderen. Sommigen willen direct hun verhaal kwijt en anderen willen helemaal niets vertellen.

Bij aankomst bij Villa Vrolijk moeten de kinderen het gevoel hebben dat ze welkom zijn en dat wij er geheel voor ze zijn. De kinderen moeten echt op de eerste plaats staan.

Bij het weggaan dragen wij de bijzondere gebeurtenissen over.

Zodra kinderen opgehaald worden kan er verwarring zijn over wie nu de autoriteit is, ouder of wij. We spreken af met ouders en kinderen dat zodra mama of papa er weer is, zij weer de leiding over hen nemen.

Kinderen moeten leren dat ze soms even moeten wachten, bijvoorbeeld als één van ons in gesprek is met een ouder, of een kind.

In iedere groep zijn er afspraken/sociale regels waar groepsleden zich aan moeten houden, anders wordt het een chaos.

- ✓ We laten elkaar uitspreken
- ✓ We storen elkaar niet bij het spelen
- ✓ We pakken geen speelgoed af; we spelen om de beurt met "geliefd"speelgoed.
- ✓ We doen elkaar geen pijn
- ✓ We spreken met respect tegen en over anderen
- ✓ We respecteren elkaars privacy en grenzen
- ✓ We respecteren elkaars eigenaardigheden
- ✓ We gebruiken geen scheldwoorden of schuttingtaal

3.3 Respect en waardering voor diversiteit en verschillen

De BSO vormt een bredere samenleving dan het gezin. Dit geeft een nieuwe mix aan sociale achtergronden, leefstijlen, religieuze achtergronden, omgangsvormen, etc. De kinderen krijgen door hun BSO participatie extra kansen om kennis te maken met de diversiteit van onze samenleving. Elkaar respecteren is een waarde waar we veel belang aan hechten. Alle kinderen zijn welkom bij ons en dat willen we naar de kinderen toe ook duidelijk laten merken.

We letten er op dat we geen negatieve uitlatingen doen over bepaalde groepen in de samenleving.

Als levensovertuiging/religie heel concreet naar voren komt in bijvoorbeeld een doop- of Suikerfeest, zullen we dit een plaats geven in de groep. Aan de andere kinderen leggen we uit wat de betekenis van het gebruik is en laten hen op deze manier kennis maken met een ander gebruik of een andere cultuur.

Verschillen in sociale klasse kunnen tot uitdrukking komen in de manier van kleden, in de relaties van familieleden of in het taalgebruik. Deze verschillen zijn alleen belangrijk voor ons om ieder kind zo goed mogelijk te begrijpen en bij zijn/haar belevingswereld aan te sluiten. Ieder kind wordt echter met evenveel zorg omringd.

We hebben ook te maken met kinderen die uit een niet-traditioneel gezin komen. Kinderen van gescheiden ouders of kinderen met twee papa's of mama's. We hebben hier een open houding in en gaan hier op een normale manier mee om.

We zullen kinderen geen typische mannen- of vrouwenrol opleggen. Er is geen onderscheid tussen jongens en meisjesspeelgoed; alle kinderen hebben daarin een vrije keuze. Zowel jongens als meisjes worden betrokken bij huishoudelijke karweitjes en overige klussen. Jongens hoeven niet stoer te zijn en mogen best huilen als ze verdrietig zijn, evenals meisjes. Wij stimuleren en handelen naar gelijkwaardige rolpatronen, waarbij één ieder een rol mag uitdragen waarbij het kind zichzelf prettig voelt.

Verschillende vormen van diversiteit komt ook in ons spelmateriaal naar voren, zoals in boekjes, dvd's, puzzels, etc. Ook kan gerichte behoefte naar informatie en educatie meegenomen worden in onze activiteiten. Bij de BSO wordt open gecommuniceerd over diversiteit. Door te praten over verschillen zijn kinderen minder snel geneigd om iets gek of minderwaardig te vinden. Zo leren kinderen het normaal te vinden dat niet iedereen hetzelfde is.

3.4 Seksualiteit en lichamelijkeheid

Kleuters kunnen nog heel erg bezig zijn met het ontdekken van hun eigen lichaam en dat van anderen. Het is vooral nieuwsgierigheid en heeft verder geen seksuele betekenis. Kinderen van deze leeftijd spelen bijvoorbeeld nog graag doktertje met kinderen van hun eigen sekse of de andere sekse. Ze maken daar nog weinig onderscheid in. Doktertje spelen is geen probleem, zolang dokter en patiënt elkaars grenzen respecteren. Wij zijn er om deze grenzen te bewaken en om gevaarlijke situaties te voorkomen, bijvoorbeeld als kinderen elkaar willen temperen met een potlood of ander voorwerp. We hebben ook afgesproken dat er geen kleren worden uitgetrokken.

3.5 Drinken en fruit eten bij de naschoolse opvang

Siroop of sap en fruit e/o koekje staan klaar of worden klaargezet als de kinderen uit school komen.

Wanneer de jongere kinderen dit nog niet zelf kunnen, worden de oudere kinderen gestimuleerd om te helpen. Tijdens het eet- en drinkmoment wordt er met z'n allen aan tafel nog even nagepraat over de dag op school. Wanneer er een broodmaaltijd wordt genuttigd bij Villa Vrolijk, worden de kinderen gestimuleerd door ons om eerst wat hartigs op de boterham te nemen en zelf de boterham te smeren. Er wordt ook vaak groente en fruit aangeboden en wij geven hierin zelf ook het goede voorbeeld. We zijn echter van mening dat het belangrijker is dat het kind plezier beleefd aan het eten en drinken op de BSO dan dat het ook daadwerkelijk kiest voor gezond beleg. Er wordt kinderen nooit eten of drinken opgedrongen.

3.6 Hygiëne, kwaliteit

Kinderen en wij wassen hun handen voor het eten en na een toiletbezoek. Het "handenwas protocol" wordt hierbij in acht genomen. Dit protocol is op de groep terug te vinden. Kinderen worden hierop regelmatig gewezen door ons. Wat op de grond gevallen is wordt niet meer opgegeten. Ieder eet van zijn eigen bord, drinkt uit zijn eigen beker, niet van het mes likken. We geven kwalitatief goede voeding: bruin brood, vers fruit, beperkt suikers. We houden rekening met individuele diëten, allergieën en principes, zolang het hanteerbaar is in de groep.

3.7 Uitstapjes met de BSO

Voordat kinderen deelnemen aan de BSO wordt toestemming aan ouders gevraagd i.v.m. uitstapjes en eventueel vervoer van hun kind(eren) met onze eigen busjes, etc (zie bijlage voor protocol uitstapjes en toestemmingsformulier).

Door uitstapjes leren kinderen zich op verschillende plaatsen aanpassen en gedragen. Naast een pedagogisch doel hebben uitstapjes natuurlijk ook andere doelen, zoals plezier maken. We gaan bijvoorbeeld naar de zorgboerderij, sportvereniging, skatebaan of het zwembad.

Met onze stint zoeken we vaak de buitenlucht op. Hier mogen maximaal 10 kinderen in, waarbij we de gordels gebruiken om de kinderen veilig te vervoeren.

3.8 Samenwerken met de omgeving

Bij Villa Vrolijk werken we samen met ouders, het basisonderwijs en met vrijetijdsorganisaties. De BSO zoekt deze samenwerking om nog beter aan haar pedagogische doelen te werken. En samenwerken kan resulteren in een origineel activiteitenprogramma!

4. De rol van ons als pedagogisch medewerker in het kinderleven

4.1 Voorbeeldfunctie

Wij zijn belangrijke personen in het leven van alle kinderen op de BSO. Kinderen komen namelijk meestal meerdere jaren achtereenvolgend naar de BSO. Voor veel kinderen hebben wij een voorbeeldfunctie. De kinderen willen bijvoorbeeld net zo leren schaken, basketballen, knutselen etc. als hun pedagogisch medewerker. Ze zien zij dat wij plezier hebben in bijvoorbeeld gitaar spelen en daar leren ze van dat muziek maken leuk is.

Wij zijn ook vaak een vraagbaak over het dagelijks leven, vooral bij kinderen vanaf 9 a 10 jaar. Zij zijn benaderbaar voor allerlei levensvragen die kinderen zichzelf stellen. Voor het voeren van deze gesprekken wordt er openheid van ons gevraagd om over hun eigen leven en opvattingen te praten. Wel is het belangrijk dat zij hun grenzen trekken en distantie kunnen houden.

Wij fungeren voor sommige kinderen ook als veilige haven, waar ze hun rust en warmte kunnen vinden of om problemen aan toe te vertrouwen. Soms praten de kinderen over hun problemen thuis, maar lang niet altijd. Als ze het wel doen, is luisteren heel belangrijk. In ernstige gevallen kunnen wij de stappen uit het protocol kindermishandeling van Kinderopvang Villa Vrolijk volgen. Dit protocol wordt op iedere groep in een map bewaard en is bekend bij ons.

Wij hebben onze eigen kenmerken en brengen natuurlijk een stukje van onszelf in. Zo zijn er dus verschillende rolmodellen voor de kinderen aanwezig. Kinderopvang Villa Vrolijk vindt het belangrijk dat wij inzichten hebben in zijn, haar en elkaars kwaliteiten en manier van handelen. Dat is nodig om inzicht te hebben in de voorbeeldfuncties die door ons uitgedragen worden en om van elkaars kwaliteiten gebruik te maken. Wij trachten altijd samenwerking tussen kinderen te stimuleren, begrip voor elkaar te kweken en het groepsgevoel te ontwikkelen.

4.2 Beroepshouding

Het werken met kinderen vergt een bepaalde beroepshouding. Belangrijke aspecten van deze beroepshouding zijn: werken met warmte; werken met reflectie; en werken met een onderzoekende houding. Wij werken met warmte en betrokkenheid voor de kinderen. Ze geven om de kinderen en vinden het leuk om met ze op te gaan.

Het is ook belangrijk dat wij kunnen reflecteren op eigen handelen en dat van de collega. Wij moeten ons steeds weer de vraag kunnen stellen of we ons werk goed

doen en open staan voor nieuwe ideeën van de collega, ouders en kinderen, zullen nooit vastroesten in routines en gewoontes.

4.3 Straffen en belonen

Door een kind constant bij te sturen, kinderen te begeleiden bij hun deelname aan het groepsproces en door zelf het gewenste gedrag constant en consequent voor te leven, leveren wij een bijdrage aan de ontwikkeling in het proces van zich kunnen conformeren aan regels, waarden en normen.

De volgende handelingen door ons zijn absoluut uit den boze: pedagogische tik, een kind voor gek zetten/vernederen, hard schreeuwen tegen een kind, het kind zelf negeren/afkeuren i.p.v. het gedrag van het kind, een kind in de hoek zetten of met het gezicht naar de muur keren.

Wij gaan er vanuit dat het belonen van goed gedrag meer effect heeft dan het bestraffen van ongewenst gedrag. Afhankelijk van de situatie en het kind gebruiken wij hierbij ook pedagogische technieken zoals het kind afleiden van de negatieve situatie, het gebruik van humor, het sluiten van een compromis of het doen van een beroep op het inlevingsvermogen van het kind. Wij proberen altijd een positieve draai aan de negatieve situatie te geven. Toch is het soms, b.v. bij agressief gedrag, onvermijdelijk in te grijpen. Dat ingrijpen, zal bestaan uit het uitleggen wat het ongewenste gedrag inhoudt, zodat het kind begrijpt waarom er ingegrepen wordt, gevolgd door een kort moment het onderbreken van het spel en interactie met de andere kinderen. (b.v. door het kind een tijdje op een stoeltje te zetten.) Zij stelt het gewenste gedrag tegenover het ongewenste gedrag. Wij zullen het kind er op wijzen dat het gedrag ongewenst is, niet het kind zelf!

Één van ons die het kind bestraft heeft, gaat zelf na een tijdje (afhankelijk van de leeftijd van het kind) naar het kind toe en checkt of het kind begrepen heeft waarom het bestraft is. Het kind krijgt de gelegenheid om zijn kant van het verhaal te doen en wordt hierin gehoord en serieus genomen. Daarna kan het kind het goed te maken door alsnog de afspraak na te komen. Daarna is de zaak afgedaan en geeft één van ons aan dat ze niet meer boos is op het kind. Als iets dergelijks heeft plaatsgevonden wordt bij het halen de ouder altijd op de hoogte gesteld. Dit is NIET omdat wij tot doel hebben, dat het kind hier thuis nogmaals op aangesproken wordt, maar om de communicatie tussen ouder en kind makkelijker te maken. Als het kind wil vertellen wat er gebeurd is lukt dat wellicht beter als de ouder via ons al op de hoogte is gebracht.

4.4 Afspraken tussen pedagogisch medewerkers m.b.t. pedagogisch medewerker-kind of pedagogisch medewerker-ouder interactie

Tijdens een conflict met een kind is er slechts één van ons die met dat betreffende kind bezig is op dat moment. Andere collega's mengen zich daar niet in, tenzij daar expliciet om gevraagd wordt.

Wij mogen elkaar niet "overrulen". wij moeten één lijn trekken naar de kinderen toe. Als iets van de ene niet mag, dan mag het van de andere ook niet. En als iets van de ene niet hoeft, dan hoeft het van de ander ook niet. De eerste beslissing die m.b.t. een kind door één van ons wordt genomen is dus bindend. De collega die het niet met een beslissing eens is mag dat kenbaar maken aan de andere op een moment dat er geen kinderen in de buurt zijn. De ene die in eerste instantie de beslissing heeft genomen, kan dan zelf op haar beslissing terug komen of besluiten om het zo te laten. In het laatste geval dient de andere zich bij die beslissing neer te leggen.

Meningsverschillen tussen ons of onenigheden worden niet in de groep in het bijzijn van de kinderen besproken. We vinden het wél heel belangrijk dat hierover gepraat wordt, maar dat moet na het werk of in de pauze gebeuren.

Wij nemen beslissingen die in het belang van de kinderen zijn en laten zich daarin niet leiden door hun eigen belang.

Als ouders bij het binnenkomen of het weggaan iets over het kind hebben verteld wat ook voor andere van belang is, moet dit altijd worden overgedragen. Meestal zijn dit zaken m.b.t. ziekte, medicijnen, eten, slapen of specifiek gedrag van het kind al dan niet veroorzaakt door bijzonderheden in de thuissituatie.

Zaken die in vertrouwen door een teamlid aan de rest van het team zijn medegedeeld mogen nooit worden doorverteld aan ouders of derden. Informatie over kinderen of ouders mag natuurlijk ook nooit worden doorgespeeld aan anderen, maar daarvoor kennen we het beroepsgeheim.

4.5 Samenwerking met ouders

Wij bij Kinderopvang Villa Vrolijk hebben te maken met verschillende ouders. Er zijn verschillen in opleidingsniveau, in sociale of economische status en in culturele of ethische achtergrond. Ook opvoedingsstijlen kunnen verschillen van elkaar. Het is belangrijk dat de wij met ouders praten over de opvoeding en elkaars ideeën respecteren.

Iedere ouder wiens kind van de opvang gebruik maakt, heeft ten minste twee rollen: opvoedingspartner en klant. Sommige ouders kiezen nog voor een derde of vierde rol; vrijwilliger of oudercommissielid.

Bij Kinderopvang Villa Vrolijk vinden we het belangrijk om het contact met ouders open en informeel te houden. Ouders kunnen met hun vragen over de opvang en/of kinderen altijd bij ons terecht. Wanneer er speciale wensen zijn vanuit de ouders, wordt er altijd gekeken of hier rekening mee kan worden gehouden zolang het binnen onze visie, beleid en mogelijkheden past. Om het gedrag van kinderen goed te begrijpen en te begeleiden is het belangrijk dat ouders en wij weten welke dingen thuis, op school of op de BSO zijn voorgevallen.

De breng- en haalmomenten worden door zowel de ouders als ons gebruikt om informatie uit te wisselen over het kind. Tijdens deze uitwisseling wordt rekening gehouden met privacy gevoelige informatie.

Wij dragen er zorg voor dat de informatieoverdracht tussen ons en de ouders op gang komt en gehandhaafd blijft. De ouder krijgt ruimte om vragen te stellen en/of met opmerkingen te komen. Mocht dat teveel tijd in beslag nemen, kunnen wij de ouder vragen om een meer geschikt moment af te spreken.

Meepraten en meedenken zijn goede instrumenten voor de ouderbetrokkenheid. Ouders die deelnemen aan de oudercommissie van Kinderopvang Villa Vrolijk beslissen mee over de inhoud en kwaliteit van de opvang.

4.6 Inrichting

De pedagogisch medewerkers zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het inrichten/aankleden en geordend houden van de ruimtes. Zij doen dat in overleg met elkaar.

De inrichting moet erop gericht zijn dat kinderen zich veilig voelen en ongestoord kunnen spelen. En het aanbod van de materialen moet afgestemd zijn op de verschillende leeftijdsgroepen. Wij letten erop dat materiaal veilig, interessant, afwisselt en geschikt voor alleen- en samenspel is. Als er materialen aangeschaft moeten worden, moeten zij daar eerst toestemming voor vragen bij hun leidinggevende.

Ook het waarborgen van veiligheid en hygiëne en het uitvoeren van huishoudelijke taken is een gezamenlijke zaak.

4.7 Afspraken die gelden voor pedagogisch medewerkster

Roken wordt niet gedaan tijdens haal- en brengtijden en tijdens de gezamenlijke momenten aan tafel. Er mag nooit gerookt worden in het bijzijn van de kinderen of in het zicht van de kinderen. Wij mogen niet aan de kinderen vertellen dat ze gaan roken en kinderen mogen ook geen verpakking van shag of sigaretten zien als pedagogisch medewerkers gaan roken.

Tijdens het werk in de groep zijn mobiele telefoons uitgeschakeld en opgeborgen. Alleen tijdens activiteiten buiten de groep moet minstens één van ons per mobiele telefoon bereikbaar zijn. De vaste telefoons in de groepen mogen alleen gebruikt worden om zaken te regelen die betrekking hebben op het werk in de BSO. Privé-gesprekken of telefonische afspraken moeten buiten werktijd met de eigen telefoon gevoerd/gemaakt worden.

Als wij alleen op de groep staan mogen hun groep nooit verlaten, zonder een collega gewaarschuwd te hebben. Tevens moet hun afwezigheid zo kort mogelijk duren. Een collega moet de groep even overnemen. Een BSO-pedagogisch medewerker die de groep tijdelijk verlaat, moet ook aan de kinderen kenbaar maken waar zij naar toe gaat.

Stagiaires die een bol-opleiding volgen, zijn er niet om de groep te leiden. Zij doen alles onder verantwoordelijkheid van alle medewerkers van Villa Vrolijk. Ondersteunende/assisterende/huishoudelijke taken zijn ondergeschikt aan begeleidende/verzorgende en pedagogische taken. Wanneer beide soorten taken tegelijkertijd de aandacht vragen, dan nemen wij altijd de begeleidende/verzorgende en pedagogische taken op zich en de stagiaire de andere taken. Een stagiaire wordt niet alleen met een groep kinderen gelaten.

Wij dragen bedrijfskleding, natuurlijk ook tijdens uitstapjes of bij het ophalen van de kinderen van school. Dit vergroot hun herkenbaarheid voor de kinderen en anderen.

Wij hebben niet alleen een voorbeeldfunctie naar de kinderen toe, maar zijn ook een visitekaartje voor het bedrijf. Kinderopvang Villa Vrolijk heeft een duidelijke visie over wat we als bedrijf wel en niet willen uitstralen. Tevens zijn er veiligheids- en hygiëneaspecten die bij uiterlijk en kledingkeuze een rol spelen. En functionaliteit van kleding is erg belangrijk; kleding mag geen belemmering vormen in het werk wat je doet.

Tot slot moeten wij op de hoogte zijn van de inhoud van het pedagogisch beleid, de risico-inventarisaties en de GGD-map. Wij moeten de inhoud niet alleen kennen, maar ook toepassen in hun werk bij Kinderopvang Villa Vrolijk.

5. Handelswijze bij ziekte, medicijnverstrekking en medisch handelen

Handelswijze bij ziekte, medicijnverstrekking en medisch handelen

Pedagogisch medewerkers worden regelmatig geconfronteerd met kinderen die geneesmiddelen gebruiken. Ook krijgt het kinderdagverblijf/ buitenschoolse opvang regelmatig het verzoek van ouders om hun kinderen geneesmiddelen toe te dienen. Een enkele keer wordt het uitvoeren van een medische handeling gevraagd, zoals het geven van sondevoeding, het toedienen van een zetpil of het geven van een injectie. Met het oog op de gezondheid van de kinderen is het van groot belang dat de medewerkers in dergelijke situaties zorgvuldig handelen.

Er zijn drie situaties te onderscheiden:

1. Het kind wordt ziek tijdens de opvang
2. Het verstrekken van geneesmiddelen op verzoek
3. Medische handelingen

1. Het kind wordt ziek tijdens de opvang

Een kind dat ziek is, is thuis het beste af. Een ziek kind kan op de opvang niet de aandacht krijgen die het nodig heeft zonder dat dit ten koste gaat van de gehele groep. Daarnaast dienen de medewerkers te voorkomen dat andere kinderen besmet raken in geval van een besmettelijke ziekte. De richtlijnen van de GGD worden door de medewerkers gehanteerd als uitgangspunt, maar de leidinggevende behoudt zich het recht voor om het advies van de huisarts of GGD niet over te nemen als dit in het belang is van het kind of de gehele groep. De GGD kijkt naar het infectiegevaar. De opvang kijkt met name naar de verzorgingsbehoefte van het kind.

Als een kind overdag ziek wordt, worden de ouders op de hoogte gebracht. Zolang de opvang denkt de verantwoording aan te kunnen, kan het zieke kind, in overleg met de ouder, die dag bij de opvang blijven.

In de volgende gevallen wordt de ouder verzocht het zieke kind op te halen:

- Bij oplopende koorts.
- Indien het kind zich niet meer kan handhaven in de groep.
- Als er sprake is van een duidelijke epidemie. In dat geval wordt de GGD geraadpleegd.

Een kind dient één dag koortsvrij of diarreevrij te zijn, voor het weer gebracht kan worden. Het kind moet in zoverre weer beter zijn dat het in staat is mee te doen aan het normale ritme van de dag.

2. Het verstrekken van geneesmiddelen op verzoek

Kinderen krijgen soms geneesmiddelen of andere middelen (bijvoorbeeld zelfzorgmiddelen) voorgeschreven die zij een aantal malen per dag moeten gebruiken, dus ook gedurende de tijd dat zij op de opvang zijn.

Hierbij wordt gedacht aan bijvoorbeeld pufjes bij astma, antibiotica, of zetpillen bij bijvoorbeeld toevallen.

Indien ouders medewerkers vragen deze middelen aan hun kind te geven, zal de ouders gevraagd worden schriftelijk toestemming te geven. Meestal gaat het namelijk niet alleen om eenvoudige middelen, maar ook om middelen, die bij onjuist gebruik, tot schade van de gezondheid van het kind kunnen leiden.

In de overeenkomst gebruik geneesmiddelen wordt schriftelijk vastgelegd:

- om welke geneesmiddelen het gaat
- hoe vaak deze gegeven moeten worden
- in welke hoeveelheden
- op welke manier het geneesmiddel gebruikt moet worden
- de periode waarin de geneesmiddelen moeten worden verstrekt
- de wijze van bewaren en opbergen
- de wijze van controle op de vervaldatum.

Door het zorgvuldig vastleggen van gegevens wordt duidelijk wat beide partijen van elkaar kunnen verwachten.

Wanneer het gaat om het verstrekken van geneesmiddelen gedurende een lange periode wordt regelmatig met de ouders overlegd over de ziekte en het daarbij behorende medicijngebruik tijdens de opvang.

Als ouders aangeven om medicatie toe te dienen, hebben wij de medicijnverklaring preventief en medicijnverklaring kuur.

3. Medisch handelen

In uitzonderlijke gevallen zullen ouders aan de opvang vragen handelingen te verrichten die vallen onder "medisch handelen". Te denken valt daarbij aan het geven van sondevoeding, het meten van de bloedsuikerspiegel bij suikerpatiënten door middel van een vingerprikje, of het toedienen van een injectie.

In zijn algemeenheid worden deze handelingen door de thuiszorg of door de ouders zelf tijdens de opvang uitgevoerd. In zeer uitzonderlijke situaties, vooral als er sprake is van een situatie die al langer bestaat, wordt door de ouders wel eens een beroep op de medewerkers gedaan. Ouders moeten voor deze medische handelingen hun schriftelijke toestemming geven en met de leidinggevende van de opvang wordt besproken of de handelingen door de medewerkers verricht kunnen worden.

Wettelijke regels

Voor de hierboven genoemde medische handelingen is er, binnen de wetgeving, een aparte regeling gemaakt. De wet Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg (Wet BIG) regelt wie wat mag doen in de gezondheidszorg. De wet BIG is bedoeld voor beroepsbeoefenaren in de gezondheidszorg en geldt als zodanig niet voor personeel werkzaam in de kinderopvang. Dat neemt niet weg dat in deze wet een aantal waarborgen worden afgegeven voor een goede uitoefening van de beroepspraktijk, aan de hand waarvan ook een aantal regels te geven zijn voor de kinderopvang, als het gaat om in de wet BIG genoemde medische handelingen.

Bepaalde medisch handelingen – de zogenaamde voorbehouden handelingen – mogen alleen verricht worden door artsen. Anderen dan artsen mogen medische handelingen alleen verrichten in opdracht van een arts. De betreffende arts moet zich

ervan vergewissen dat degene die niet bevoegd is, wel de bekwaamheid bezit om de handelingen te verrichten.

Aansprakelijkheid

Een kinderopvanginstelling die niet kan bewijzen dat medewerkers voor een bepaalde handeling bekwaam zijn, mag geen medische handelingen laten uitvoeren. Een medewerker die wel een bekwaamheidsverklaring heeft, maar zich niet bekwaam acht – bijvoorbeeld omdat hij/zij deze handeling al een hele tijd niet heeft verricht – zal deze handeling eveneens niet mogen uitvoeren. Een ieder die bij het verlenen van zorg schade of een aanmerkelijke kans op schade aan de gezondheid veroorzaakt, is civielrechtelijk of strafrechtelijk aansprakelijk.

Medisch handelen tijdens (te verwachten) noodsituaties

Er kunnen zich situaties voordoen waarin acuut gehandeld moet worden, omdat er een zeer gevaarlijke of levensbedreigende situatie bij een kind ontstaat. Hierbij kan gedacht worden aan bijvoorbeeld koortsstuipen of allergie voor wespentekken. In noodsituaties wordt van de medewerkers verwacht naar beste vermogen te handelen en mogen zij volgens de wet afwijken van de normale richtlijnen die gelden voor medicatieverstrekking. Uiteraard alleen als er geen andere oplossing mogelijk is. Indien bekend is dat bij een kind een medische noodsituatie kan ontstaan waarbij de te verrichten handeling bekend is, zal deze handeling vooraf worden geoefend. Medewerkers zullen, onder leiding van een arts of verpleegkundige, instructie krijgen over de manier waarop de medische handeling moet worden uitgevoerd.